

ZAPORKA NATJECATELJA:

--	--	--	--	--	--

ŽUPANIJSKO NATJECANJE IZ LATINSKOG I GRČKOG JEZIKA

u kategoriji

LATINSKI JEZIK

za

GIMNAZIJE

Ostvareni i maksimalni broj bodova:

I. Razumijevanje:

	9
--	---

II. Prijevod:

	16
--	----

II. Gramatika:

	20
--	----

III. Civilizacija:

	5
--	---

Ukupni broj bodova:

	50
--	----

Članovi županijskog povjerenstva:

1. _____
2. _____
3. _____

5. ožujka 2020.

I. PRIJEVOD

Thomae Archidiaconi Spalatensis *Historia Salonitanorum atque Spalatinorum pontificum*, II.

Ovaj dio teksta ne trebaš prevoditi nego ga pokušaj razumjeti i odgovoriti na postavljena pitanja u prvom dijelu testa.

U tekstu se govori o rimskom gradu Saloni i događajima za vrijeme građanskog rata između Pompeja i Cezara.

(1.) Fuit caput Dalmatiae Salona, urbs magna et antiqua de qua dicit Lucanus: „Qua¹ maris Hadriatici longas ferit unda Salonas“. (2.) Appellata est Salona a salo, id est a mari, quia in litore maris sita est. (3.) Longa autem appellata est quia latitudo eius modica erat, sed in longitudinem sex milia passuum ad occidentem solem protendebatur.

Ovaj dio teksta prevedi uz pomoć rječnika i komentara.

Haec urbs tempore bellorum civilium potestatem Caesaris respuebat. Ideo misit Caesar Antonium qui quendam Vulteium² ducem nominavit. Ille in insulis vicinis exercitum colligebat. In Salona autem erant duces partium Pompeianorum Basilus³ et Octavius. Isti magnas adiacentium populorum catervas coegerunt.

Etsi undique hostium insidiis obsessus erat, Vulteius tamen navem ascendit volens in terram latenter traici. Sed navis in medio transitu intercepta est. Cum vidit Vulteius non patere viam fugae, cohortatus est suos ut parati essent⁴ pro honore Caesaris mori. Itaque diu viriliter resistebant et deinde mutuis se vulneribus⁵ confoderunt.

KOMENTAR

¹ **qua** – prev. (tamo) gdje

² **Vulteium** – ime, prev. Vulteja

³ **Basilus** – ime, prev. Bazil

⁴ **ut + essent** – prev. da budu

⁵ **mutuis vulneribus** – prev. međusobno

I. RAZUMIJEVANJE TEKSTA

Uz svako pitanje naveden je redni broj rečenice u tekstu u kojem se nalazi odgovor.

1. Kakav je bio upravni status Salone u pokrajini Dalmaciji? (1.)

	maks. 1
--	---------

2. Koji Rimski pjesnik piše o Saloni? (1.)

	maks. 1
--	---------

3. Pjesnik o Saloni kaže: „*Qua¹ maris Hadriatici longas ferit unda Salonas*“(1.)

Točan prijevod tog stiha bi glasio:

- a) ...gdje Salona lomi duge valove Jadranskog mora.
- b) ... gdje dugi valovi Jadranskog mora udaraju Salonu.
- c) ... gdje val Jadranskog mora udara dugu Salonu

	maks. 1
--	---------

4. S kojom je riječju etimološki (porijeklom) povezana riječ salum –i, n. ? Tu riječ pronađi u rječniku i ispiši joj rječnički oblik i prijevod. (2.)

rj. oblik _____ prijevod _____

	maks. 1
--	---------

5. Pažljivo pročitaj 2. rečenicu i napiši kako bi doslovno glasilo ime grada Salone na hrvatskom jeziku.

	maks. 1
--	---------

6. Zašto se Salona naziva Duga? Spomeni oba međusobno povezana razloga. (3.)

	maks. 2
--	---------

7. Koliko je grad Salona bio širok?(3.)

- a) 6 tisuća koraka
- b) manje od 6 tisuća koraka
- c) više od 6 tisuća koraka

	maks. 1
--	---------

8. Prema kojoj strani svijeta se protezao grad?(3.)

	maks. 1
--	---------

	maks. 9
--	---------

II. PRIJEVOD

	maks. 16
--	-----------------

Prijevod napiši na predviđene crte, čitko i pisanim slovima!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

III. GRAMATIKA

1. Iz teksta ispiši po jedan:

- a) deponentni glagol _____
- b) infinitiv pasivni _____
- c) ptcp. perf. pas. _____
- d) ptcp. prez. akt. _____
- e) prilog _____
- f) broj _____

	maks. 6
--	---------

2. Sintagme iz teksta prebaci u tražene padeže.

- a) haec urbs ak. sg. _____
- d. pl. _____
- b) quendam ducem n. sg. _____
- g. pl. _____
- c) adiacentium populorum g. sg. _____
- ak. pl. _____

	maks. 6
--	---------

3. Glagolske oblike iz teksta pravilno svrstaj u tablicu i dopuni je oblicima koji nedostaju. Pritom zadrži isto lice i stanje.

respuebat, coegerunt, obsessus erat

prezent	imperfekt	perfekt

	maks. 6
--	---------

4. Preoblikuj zadanu rečenicu u konstrukciju koju traži navedeni glavni glagol.

Navis in medio transitu intercepta est.

Thomas narrat _____.

	maks. 2
--	---------

	maks. 20
--	----------

III. CIVILIZACIJA

1. Kako se danas zove Salona?

	maks. 1
--	---------

2. Puni latinski naziv za Salonu bio je

- a) Colonia Iulia Martia Salona
- b) Municipium Iulia Martia Salona
- c) Civitas Iulia Martia Salona

	maks. 1
--	---------

3. Što znači kratica i.e. ?

	maks. 1
--	---------

4. Dovrši rečenicu.

U blizini antičke Salone rimski car _____ izgradio je palaču iz koje je nastao današnji grad _____ u kojem će se ove godine održati Državno natjecanje u poznavanju klasičnih jezika.

	maks. 2
--	---------

	maks. 5
--	---------

RJEŠENJA**I. RAZUMIJEVANJE TEKSTA**

1. glavni grad	1
2. Lukan	1
3. c)	1
4. sal, lis, m., sol	1
5. priznaju se sva rješenja koja u sebi imaju riječi „sol“/“more“	1
6. umjerene je širine, a velike dužine	2
7. b)	1
8. Prema zapadu	1

Razumijevanje: 9

II. PRIJEVOD

Haec urbs potestatem Caesaris respuebat	Ovaj je grad odbijao Cezarovu vlast	1
tempore bellorum civilium.	u vrijeme građanskih ratova.	1
Ideo misit Caesar Antonium	Zato je Cezar poslao Antonija	1
qui quendam Vulteium ducem nominavit.	koji je za vojskovođu imenovao nekog Vultēja.	1
Ille in insulis vicinis exercitum colligebat.	On je na obližnjim otocima sakupljao vojsku.	1
In Salona autem erant duces partium Pompeianorum Basilus et Octavius.	U Saloni su pak vođe Pompejeve strane bili Bazil i Oktavije.	1
Isti magnas adiacentium populorum catervas coegerunt.	Oni su okupili velike čete susjednih naroda.	1
Etsi undique hostium insidiis obsessus erat,	Iako je sa svih strana bio opkoljen neprijateljskim zasjedama	1
Vulteius tamen navem ascendit	Vultej se ipak ukrcao na lađu	1
volens in terram latenter traici.	želeći se potajno prebaciti na kopno.	1
Sed navis in medio transitu intercepta est.	Međutim, lađa je presretnuta usred prelaska.	1
Cum vidit Vulteius non patere viam fugae	Kad je Vultej uvidio da nema otvorenog puta za bijeg	1
cohortatus est suos	ohrabrio je svoje	1
ut parati essent pro honore Caesaris mori.	da budu spremni umrijeti za Cezarovu čast.	1
Itaque diu viriliter resistebant,	I tako su se dugo junački odupirali	1
et deinde mutuis se vulneribus confoderunt.	i zatim su se međusobno pobili.	1

Prijevod: 16

III. GRAMATIKA

1. priznaje se bilo koji točan odgovor	6
2. a) hanc urbem, his urbibus	2
b) quidam dux, quorundam ducum	2
c) adiacentis populi, adiacentes populos	2
3. respuit – respuebat – respuit	2
cogunt – cogebant – coegerunt	2
obsidetur – obsidebatur – obsessus est	2
(po 1 bod za pravilno svrstavanje i po 1 za pravilnu tvorbu preostala dva oblika)	
4. ... <u>navem</u> in medio transitu <u>interceptam</u> esse	2

Gramatika: 20

IV. CIVILIZACIJA

1. Solin	1
2. a) Colonia Iulia Martia Salona	1
3. id est – to jest (tj.) /može se priznati i ako se napiše samo jedno od dvoga/	1
4. Dioklecijan, Split	2

Civilizacija: 5

Ukupno: 50